

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Од 19. ов. мес. пријављено је у варошици Рашкој у срезу студеничком 8 сумњивих случајева од колере.

У два случаја, код Божане Марковићке и њене ћерке Лепосаве утврђено је бактериолошки *Chole-roasiatica*; у три случаја, код Јеле жене Вељка Младеновића и њених синова Панте 23 год. и Михајла 10 год., који су сви помрли, није бактериолошки утврђена колера, али сви клинични симптоми утврђују дијагнозу на колеру.

Бактериолошки преглед није извршен код три лица: Радомира Максимовића, опанчарског момка стара 15 год., Ратка Икотића, чувара шума 25 год. и ћерке Николе Иванчевића 7 год.

Према таком стању, Господин Министар унутрашњих дела, на основу одредбе члана 7. париске конвенције, огласио је варошицу Рашку као заражену колером и наредио да се најенергичније изврше одредбе из члана 8. и 11—19. париске конвенције, као и тачка 7. до 13, 28 до 30., 38 до 58. Упустава за сузбијање колере од 10. септембра 1910. год. СБр. 10081.

СБр. 10396. Из канцеларије Санитетског Одељења Министарства Унутрашњих дела, 24. августа 1911. г., у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јулу 1911. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда,

у току месеца јула ове године извршено је у Србији:

1. Убиства	35
2. Детоубиства	1
3. Нехотичних убиства	6
4. Покушаја убиства	28
5. Разбојништва	8
6. Силовања	5
7. Тешких телесних повреда	18
8. Паљевина	53
9. Опасних крађа	94
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	15 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	34	или 97.4%
Детоубиства	1	» 100 %
Нехотичних убиства	6	» 100 %
Покушаја убиства	24	» 85.7%
Разбојништва	8	» 100 %
Силовања	5	» 100 %
Тешких тел. повреда	18	» 100 %
Паљевина	8	» 15.9%
Опасних крађа	40	» 42.5%
Злонамер. поништаја туђих ствари	3	» 20 %

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (21), затим помоћу *тупог оруђа* (10), *оштрог* (3), и за један случај оруђе *непознато*.

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за 15 случајева, у *освети* за 7, у *нуђној одбрани* за 5, у *љубомори* за 2, у *користољубљу* за 2, у *чистољубљу* за 1, у *сујевељу* за 1. За два случаја узроци су *непознати*.

Посматрана према местима, у којима су извршена, изложена убиства јављају се: у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу лесковачком 2, у срезу жупском 2, у срезу хомољском 2, у срезу

¹⁾ У јулу месецу 1910. г. дела ових било је:

1. Убиства	35
2. Детоубиства	—
3. Нехотичних убиства	5
4. Покушаја убиства	28
5. Разбојништва	9
6. Силовања	6
7. Тешких телесних повреда	20
8. Паљевина	45
9. Опасних крађа	99
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	34

добричком 2, и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, грочанском, тамнавском, јабланичком, гужанском, крагујевачком, јасеничком округа крагујевачког, ражањском, темнићском, ресавском, параћинском, бањском, нишавском, јадранском, пожаревачком, рамском, голубачком, млавском, таковском, љубићском, подунавском (непронађено), орашском, зајечарском, трнавском и жичком.

Једно *детоубиство* извршено је у срезу златиборском.

Нехотична убиства извршена су по 1 у срезовима: врачарском, пчињском, крагујевачком, нишавском, рађевском и ариљском.

Покушаји убиства извршени су: у вароши Београду 3, у срезу прокупачком 3 (1 непронађен), у срезу кључком 2, у срезу темнићском 2, у срезу мачванском 2, у срезу пожаревачком 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2 (1 непронађен), и по 1 у срезовима: грочанском, космајском, колубарском округа београдског (непронађен), тамнавском, пчињском, власотиначком, јабланичком, лесковачком, ресавском (непронађен), звишском, добричком и трнавском.

Сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена у срезу деспотовачком 2, у срезу звишском 2, у срезу бољевачком 2 и по 1 у срезовима: поречком и зајечарском.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: пожаревачком, добричком, рачанском, студеничком и у вароши Пожаревцу.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу млавском 2, и по 1 у срезовима: посавском округа београдског, тамнавском, гужанском, лепеничком, расинском, параћинском, белопаланачком, пожаревачком, голубачком, таковском, љубићском, орашском, зајечарском, трнавском, моравичком и у вароши Београду.

Паљевине су извршене: у срезу грочанском 3, у срезу крагујевачком 3, у срезу студеничком 3 (1 пронађена), у срезу гужанском 2 (1 пронађена), у срезу па-

рањинском 2, у срезу бањском 2, у срезу посаво-тамнавском 2, у срезу хомољском 2, у срезу звишком 2 (1 пронађена), у срезу млавском 2, у срезу јасеничком округа смедеревског 2, у срезу подунавском 2 (1 пронађена), у срезу прокупачком 2, у срезу драгачевском 2, и по 1 у срезovima: оба посавска, колубарском округа београдског, пчињском, лесковачком, поречком, неготинском (пронађена), крајинском (пронађена), темнињском, ресавском, деспотовачком, јадранском, мачванском (пронађена), љубињском, качерском, орашком, зајечарском, ужичком (пронађена), арињском, и у варошима: Ћуприји, Пожаревцу и Смедереву.

Вредност свих ових паљевина износи око 41.800 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 14 (8 пронађених), у срезу ресавском 5 (1 пронађена), у срезу зајечарском 4 (1 пронађена), у срезу поречком 3, у срезу крагујевачком 3 (2 пронађене), у срезу ражањском 3 (1 пронађена), у вароши Нишу 3, у срезу лужничком 3, у срезу звишком 3 (1 пронађена), у срезу арињском 3, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу тамнавском 2 (обе пронађене), у срезу лесковачком 2 (1 пронађена), у срезу неготинском 2, у вароши Крагујевцу 2 (1 пронађена), у срезу жупском 2 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 2 (1 пронађена), у срезу параћинском 2 (1 пронађена), у срезу хомољском 2, у срезу љубињском 2 (обе пронађене), у срезу студеничком 2, у срезу жичком 2 (обе пронађене), и по 1 у срезovima: посавском округа београдског, ваљевском, подгорском, посавском округа ваљевског (пронађена), пчињском, масуричком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), расинском (пронађена), трстеничком (пронађена), копаоничком, темнињском (пронађена), беличком (пронађена), левачком (пронађена), нишком, нишавском (пронађена), јадранском, поцерском (пронађена), пожаревачком, таковском (пронађена), орашком (пронађена), косаничком (пронађена), рачанском (пронађена), драгачевском и у варошима: Ћуприји (пронађена), Пироту и Пожаревцу (пронађена).

Вредност свих ових крађа износи око 13.700 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу моравском округа пожаревачког 3, у вароши Пожаревцу 2 и по 1 у срезovima: тамнавском, лепеничком, копаоничком (пронађен), параћинском, нишком, нишавском, звишком, таковском, прокупачком (пронађен), и моравичком (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око 1.200 динара.

Поред изложених дела у току месеца јула ове год. извршено је у Србији и 22 самоубиства, и то: у вароши Београду 3 и по 1 у срезovima: тамнавском, јабланичком, грузанском, крагујевачком, алексиначком, нишавском, лужничком, посаво-тамнавском, пожаревачком, рамском, моравском округа пожаревачког, љубињском, подунавском, бољевачком, зајечарском, арињском, рачанском, студеничком и у вароши Нишу.

Ова самоубиства извршена су: вешањем 11, тровањем 4, дављењем у води 4 и ватреним оружјем 3. Узроци њиховом извршењу леже: у болести за 4 случаја, у душевном растројству за 4, у стиду за 2, у страху од казне за 2, у рђавом материјалном стању за 2, у рђавом поступкању за 1, у старачкој изнемоглости за 1; за шест случајева узроци су неизнати.

Покушаји самоубиства извршени су: у вароши Београду 3 (скакањем кроз прозор, 2 дављењем у води; болест, рђаво материјално стање и страх од казне), и у срезу ресавском 1 (тровањем, страх од казне).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У Ж И	О К Р У Ж И											
		Убиства	Детубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силована	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	2	—	1	3	—	—	1	5	1	—	—	—
2	« ваљевски	3	—	—	1	—	—	1	1	7	1	1	—
3	« врањски	3	—	1	4	—	—	2	4	—	1	—	
4	« крагујевачки	3	—	1	—	—	—	2	5	6	1	2	—
5	« крајински	—	—	—	2	1	—	—	3	5	—	—	—
6	« крушевачки	3	—	—	—	—	—	1	—	8	1	—	—
7	« моравски	3	—	—	3	2	—	1	6	13	1	—	1
8	« нишки	1	—	—	—	—	—	—	2	4	1	2	—
9	« пиротски	1	—	1	—	—	—	1	—	5	1	2	—
10	« подрински	1	—	1	2	—	—	—	4	2	—	1	—
11	» пожаревачки	6	—	—	5	2	2	4	7	7	6	3	—
12	« руднички	2	—	—	—	—	—	2	2	3	1	1	—
13	« смедеревски	2	—	—	—	—	—	1	6	1	—	1	—
14	« тимочки	1	—	—	—	3	—	1	1	4	—	2	—
15	« топлички	2	—	—	4	—	1	—	2	1	1	—	—
16	« ужички	—	1	1	—	—	1	—	2	4	—	2	—
17	« чачански	2	—	—	1	—	1	2	5	5	1	1	—
18	Управе града Београда	—	—	—	3	—	—	1	—	14	—	3	3
Свега:		35	1	6	28	8	5	18	53	94	15	22	4

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 22. августа 1911. године АБр. 1453, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О УВРЕДИ И КЛЕВЕТИ

од

Др. Томе Живановића

(СВРШЕТАК)

§ 25. Неколико предлога о законодавном регулисању увреде и клевете.

1. Увреда.

1. Дефиниција увреде дата је и расчлањена је раније. Но није потребно дати исту у Казненом Законику.

2. Неки предлажу односно *умишљаја* код увреде, да се за исти захтева као према норвешком Казненом Законику свест о томе, да ће изјава омаловажавања доћи до знања самом оном лицу против којег је она управљена, а не само неком трећем¹⁾. Но овај предлог не изгледа ни мало умесан.

3. Критеријум за разликовање увреде од клевете није навођење *чињеница*, јер,

као што се је видело, и увреда се може у томе састојати, на име онда, кад се нешто против некога тврди само у његовом присуству, или и у присуству других лица, али којима је то познато. Наглашено је већ, да је у чл. 22 з. о шт. усвојен овај критеријум („а не наводи се против ње никакав одређени факт“).

4. Као отежавне одн. поопштривне околности треба да се сматрају:

а) Извршење увреде „делом“.
б) Извршење увреде средством *штамас*.
в) Извршење увреде у присуству самог оног, који се вређа, или већег броја других лица.

5. Као ублажавне околности треба да се сматрају као у норвешком К. З.:

а) Случај, кад је увредилац био изазван *непристојним држањем* увређеног (као у норвешком К. З.)? Ово држање не мора бити управљено против самог увредиоца, већ и против других њему сродних лица, која би се имала у закону да одреде.

б) *Драгосвољно опозивање увреде извршене у афекту*. Довољно за ублажавање казне треба да је и опозивање пред судом на самом претресу, јер је

¹⁾ Тако Liepmann 368.

могуће, да увредилац тек тада увиди, да није имао разлога за увреду. Опозивање драговољно треба према околностима да служи и као околност, која искључује кривичну одговорност.

6. Реторзија треба да служи само као олакшавна одн. ублажавна околност и то само за изазваног.

7. Јавно извршења увреде треба да служи као једна поштравна околност, али је неумесно, да се увреда, која није јавно извршена сматра као иступна.

8. Максимум новчане казне прописане за увреду у К. З. и у Зак. у шт. мали је. У норвешком К. З. је максимум 5000 динара, док је према чл. 31. з. о шт. максимум 1200 динара. Било би умесно, да су новчана казна и затвор кумулативно прописани, а нарочито је код увреде потребно, да се новчана казна одмерава сразмерно имовном стању увредиоца, да би сразмера између тежине виности и казне била увек иста.

9. Право на накнаду признато у § 215 а к. з. оклеветаном треба признати и увређеном.

10. Право на захтевање објављивања пресуде треба признати увређеном и онда, кад увреда није јавно извршена.

11. В. II 5. и 7.

II. Клевета.

1. За означавање радње код клевете треба ради краткоће употребити израз „наводити“ место два израза „износити“ и „проносити“.

2. Видело се је, да треба сматрати као довољно за постојање клевете навођење извесне *чињенице*, и да се краће може рећи „наводити нешто“ место „наводити какву *чињеницу*“.

3. Част треба, да је у свим својим облицима заштићена од клевете.

4. Кад је реч о клевети, једно од најважнијих је питање, да ли треба допустити доказивање истинитости навођених *чињеница*¹⁾. Законодавства су подељена: према неким је доказивање допуштено, према другима није, али нема ниједног, које не чини изузетке у корист противног решења. Тако увек је допуштено доказивање *чињеница*, које се одnose на званичан рад чиновника. Напротив, обично је искључено доказивање *чињеница*, које се тичу *приватног* живота појединаца. У неким законодавствима се, као н. пр. у нашем, допушта доказивање и ових *чињеница*, ако то одобри тужилац.

Недопуштање доказивања *чињеница* из приватног живота појединаца не изгледа умесно, јер би се онда имало квалификовати као клевета и навођење *чињеница*, које су можда истините. Тиме се с друге стране не би користило ни тужиоцу, јер би и поред осуде оптуженог остало у публици веровање, да је навођена *чињеница* истинита. Тако исто је неумесно допуштање доказивања оних *чињеница* под условом, да тужилац то одобри, јер би се из одбијања

могло закључити, да је истинито оно, што је против њега навођено.

Неки су предлагали, да се допусти доказивање *чињеница*, које се односе на приватан живот, само онда, кад је оптужени исте наводио из часних мотива. Али утврђивање, из каквих је мотива оптужени делао, врло је тешко, те би било произвољности.

Јасно је, да треба неограничено допустити доказивање истинитости¹⁾. Но да би се избегле могуће рђаве последице, које би од тога могле за тужиоца произићи, треба искључити јавност претреса за време доказивања²⁾.

И ако је доказана истинитост, оптужени може бити осуђен за увреду, која може произићи било из начина навођења било из других околности. И у погледу те увреде треба да је довољан умишљај за постојање кривца, т. ј. не треба захтевати *намеру* као § 211. к. з.

Beling предлаже, да се навођење *чињеница* из приватног живота квалификује као кривично дело *повреде тајне*, без обзира на то, да ли су навођене *чињенице* истините или не³⁾. На тај начин би нападнути могао тужити извршиоца за ово место за клевету, ако би желео да избегне доказивање *чињеница*, које се односе на његов приватан живот.

5. Треба дати повређеном право на објављивање пресуде и онда, кад је утврђено да клевета постоји, али извршилац није кривац. То важи и за увреду. У § 219. к. з. се међутим захтева, као што се је видело, да је оптужени осуђен.

6. За случајеве, кад се истрага не може водити, умесно је признати повређеном право да захтева, да се пред судом утврди неистинитост *чињеница* против њега навођених, и да се пресуда о томе објави⁴⁾. Поступак утврђивања неистинитости би могао бити исти као и у кривичним парницама, пошто је у питању једно кривично дело.

7. Основи искључења противправности, о којима је реч у § 214. к. з. и § 220. пројекта, треба да важе и за клевету. Законодавац и редактор пројекта су превидели, да израз „*Beleidigung*“ из § 156. пруског и § 193. немачког к. з. означава како увреду тако и клевету.

Међу основе искључења противјавности треба уврстити и *штићење сопствених оправданих интереса*, ради којег је увреда или клевета извршена. То би био случај н. пр. онда, кад би А оклеветаво Б да би отклонио какву велику материјалну штету од себе. Овај случај је један случај стања нужде, те би било потребно, да су испуњени услови по-

требно за постојање стања нужде¹⁾, да би штићење оправданих интереса био основ искључења противправности. И по данашњем стању нашег законодавства у овом питању извршилац се не би могао у овом случају казнити, ако би постојали услови за примену стања нужде. Он не би био кривац, али би увреда одн. клевета постојала, пошто је према нашем законодавству стање нужде основ искључења, не противправности, већ виности.

Као основ искључења противправности треба да се сматра и штићење оправданих интереса *сродних лица*. У § 220. прој., где је и овај основ искључења противправности изрично наведен, вели се само „ради заштите оправданих интереса“, а пропуштено је да се каже, чији треба да су интереси, који се штите.

8. В. I 4 б и в, 5, 8 и 10: Овде речено важи и за клевету.

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од
М. С. Ђуричића
члана Касационог Суда

(НАСТАВАК)

26. Касациони Суд разматра само коначне, али не и извршне пресуде и решења. Она одлука, која је оснажена од Касационог Суда, не може више бити предмет поновног разматрања у Касационом Суду, пошто је та судска одлука већ раније извршном постала. [§ § 277. и 283. крив. с. пост.]

Види противне одлуке I одељења Касационог Суда од 6. II 1909. № 1:08. и 8. IV 1909. № 4261, које су у сагласности са сталном праксом Касац. Суда.

Првостепени ваљевски суд писмом својим од 24. I 1909. г. № 1897. известио је Касациони Суд, да је по оптужењу Н. Н. благовремено изјавио жалбу и његов бранилац Х. Па како ова жалба браниочева погрешно није била здружена са актима помен. оптужења, кад је тај предмет слат Касациономе Суду на разматрање, већ је тада пресуда Апелационог Суда разматрана само по жалби, држ. тужиоца и оснажена решењем Касац. Суда № 11786, то суд сада шаље акта на разматрање и по жалби браниочевој.

Услед оваквог писма, Касациони Суд накнадно изда друго решење, којим и по жалби браниоца оснажи већ једном оснажену пресуду Апелационог Суда, (6. II 1909. № 1508).

Такав је исти случај и са решењем Касац. Суда I. Одељења од 11. IV 1909. № 4261, само што је овде била изостављена жалба прив. тужитељице, па је накнадно придружена, и пресуда и по њој поново разматрана.

Оваква је пракса у Касационом Суду стална. Ми смо шта више имали и та-

¹⁾ Тако *Lilienthal* 455. *Beling* је истог мишљења (70), али вели, да не треба допустити доказивање оних *чињеница* из приватног живота, које нису од оптуженог навођене, из којих се може закључити на истинитост или неистинитост навођених *чињеница*, н. пр. *чињеница*, из којих се може закључити, да ли је А заступа вршио противврлодни блуд с лицем Б.

²⁾ Уп. *Beling* 79.

³⁾ 45. и сл. 79.

⁴⁾ В. о томе *Lilienthal* 459. и *Friedman* 16, 41.

¹⁾ В. *Живановић* Основи Кривичног Права, Општи Део § 52.

¹⁾ В. о овом питању *Beling* 33. и сл., *Lilienthal* 454.

пример; да је једну судску одлуку, прво по једној жалби, Касациони Суд оснажио, па је после по другој жалби, која је била изостала, као нездружна, — уништио.

За овакво поступање ми не можемо да нађемо никаквог разлога, који би био основан на закону. У кривичном поступку не постоји такав појам да се судске одлуке, које подлеже разматрању Касационога Суда, могу делимично огласити за снажне и. пр. у оном делокругу који је и био предмет разматрања, а у осталом да се предмет може поново разматрати.

Кад би такав појам постојао и био признат у закону, онда би ипак могло бити говора о разматрању у каквом новом погледу, али без каквих правних конвенција по ранију извршну одлуку, у колико је она била обухваћена жалбама и разматрана од ревизионога Суда¹⁾.

Ну о оваквој претпоставци не може се говорити, кад је она по закону искључена.

И тако овакве одлуке могу бити само резултат тежње за целисходношћу. Циљ је да се на најбржи начин да формална satisfакција и ономе жалиоцу, чија је жалба погрешком каквог чиновника остала нездружена.

Овакв случај може код нас да се деси једино услед нашег незгодног поступка, по коме се врши ревизија кривичних предмета у Касационом Суду и без присуства странака, кад се још уз то нађе каква неисправан или небрежљив судски чиновник.

С изнетом праксом Касационог Суда не можемо се сложити. Чим је судска одлука оснажена од Касационог Суда, као последњег, ревизионога Суда, она се по § 283. кр. с. пост. шаље дотичном првостепену суду на извршење. Оваква је одлука извршна и она не може бити предмет поновног разматрања. Дотични жалиоц, по чијој жалби предмет није био разматран, могао би се користити једино одредбама Гл. XXV крив. с. пост. о поновноме суђењу.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОЛИЦИЈСКО ТЕХНИЧКИ ЛАБОРАТОРИЈУМ

Д-р Едмон Локар

(СВРШЕТАК)

Питање о избору методе за откривање и бојадисање отисака у самом лабораторијуму решаваће се разно, према

¹⁾ Узимамо овакав пример: Предмет је подан Касац. Суду само по жалби оптуженога, и оснажен. После тога се нађе жалба прив. тужиоца и он се жали у погледу грађанског дела пресуде. Сад, Кривични део пресуде већ је на закону основан и оснажен, а при ранијем разматрању није се ни пазиао на грађански део, јер није било дотичне жалбе. Ту би, у таквом случају могло бити говора о ревизији пресуде у овоме њеном делу.

Овде би се бар донекле могло рећи да се поновним разматрањем врши неки други посао, а не онај који је већ свршен ранијим разматрањем.

Ну, код нас се ни на ово не пази, већ како кад која жалба дође, Касациони Суд решава предмет поново и по тој жалби. На срећу овакви се случајеви не дешавају баш тако често.

природи појављеног случаја. Најобичније се употребљује бео прах (seguise), а за отиске на белој хартији и белим површинама црnilо од чађи или животињско црnilо. Ако документ мора бити сачуван, т. ј. само моментано обојен, треба употребити једну пару.

Гипс, сулфат барит, биоксид магнезијум и црвени судан такође се могу корисно употребити у извесним случајевима. Најзад, ако је отисак доста стар и упоран за обичне начине изазивања, треба га изазивати флуорохидричном киселином или фотографисати под мало косим осветљењем према генијалној методи Стокисовој.

Идентификовање отиска, нађеног на месту извршеног злочина, са отиском осумњичене индивидуе, врши се обично помоћу обележавања њихових заједничких црта и тачака на врло великим фотографски увеличаним снимцима. Треба знати, да је за апсолутни идентитет два отиска потребно, да се они потпуно подударају најмање у 12 карактерних тачака или црта. Неподударност само у једној карактерној тачци или црти несумњиви је доказ *неидентитета*. Ми смо, међутим, у пракси налазили врло често по 50, 60, 70, па и 83 (максимум) подударних тачака између два идентична отиска.

Вароши, које немају полицијско-техничких лабораторијума, могу отиске за идентификовање послати лако најближем лабораторијуму, пазећи при том да предмете, на којима се они налазе, изолују помоћу нарочитих завоја, или да од лабораторијума за ово захтевају нарочите апарате — изолаторе.

Овде нам је zgodно да се осврнемо на једну, доста распрострањену критику дактилоскопије. Извесни полицијски кругови уверења су, да ће истраживање отисака у будуће бити бесциљно пошто ће злочинци радити са рукавицама на рукама. Довољно је прегледати статистику полицијско-судских вештачења у свима земљама па видети колико је ово уверење нетачно. У Лиону, где имамо 5. до 6. операција недељно поводом опасних крађа, у времену од 16. месеци — од кад постоји лабораторијум — имали смо свега 6 случајева у којима су крађивци радили са рукавицама. У првом случају кривац је ухапшен првог дана и одмах је признао кривцу, али је могао бити идентификован помоћу отисака својих ногу. У другом случају идентификовање је извршено помоћу вештачења рукописа, који су кривци оставили на месту извршеног злочина.

Није, у осталом, лако сачувати нетакнуте рукавице за време најобичније крађе са обијањем, а сем овога могуће је, као што је то D-г Стокис јасно доказао, изнаћи општи надрт отиска прста и од руке у рукавицама.

Да резимирамо:

Истраживање и идентификовање отисака прстију сачињавају најважнију грану Полицијске Технике. Помоћу њих могуће је проверити, на очигледан начин, доставе потказивача, и открити, без как-

кве друге помоћи, извршиоца злочина, проналажењем у антропометријској или дактилоскопској колекцији отисака прстију, који су идентични са отисцима нађеним на месту извршеног дела. (У познатој афери Шеферовој Бертилон је пружио један величанствен пример операције овог рода).

Отисци ногу.

Идентификовање помоћу отисака ногу мање се практикује од оног помоћу отисака прстију, а нарочито у великим варошима, у којима се, због калдрме, ови отисци не могу ни распознавати. У варошким предграђима и селима јавља се, међутим, доста често потреба да се изливају у калуле, или цртају или фотографишу час отисци босих ногу а час, опет, отисци обуће. Начин, на који се добијају калуле отисака ногу, данас су најсавршеније ствари Полицијске Технике.

За отиске, који су у снегу, употребљује се парафин или гипс (Рајс); за оне у земљи париски гипс који се сипа у отисак пошто се овај претходно премаже уљем, и најзад, за отиске у прашини или песку, гипсано млеко, без премазивања уљем. Ове различне методе, добро примењене, допуштају да се отисци репродукују у најмањим детаљима. На извесним калупима не само да се могу бројати јексери у ђоновима, већ се још јасно могу констатовати и најмање деформације у изношености ових, као и специјални тип хода.

За отиске у затвореним просторима служе корисно прецртавање и фотографисање. То су или отисци клинаца у патосу, или отисци ђонова на хартији и разним материјама које се налазе на земљи или патосу. Ми скрећемо нарочито пажњу на отиске штикли са каучуком, које се од скоро употребљују, јер они врло често пружају прилику за идентификацију, која још није простудирана.

Разни трагови.

У ову групу долазе веома разнолики трагови: отисци зуба, ноктију, одело, длаке од косе и т. д. Техника идентификовања ових трагова варира према приликама, а број случајева у пракси је неограничен.

Трагови обијања.

Испитавање и идентификовање ових трагова предмет су посведневног рада полицијско-техничких лабораторијума. Помоћу воска за моделисање добијају се калуле отисака на обијеним вратима, фијокама и т. д. Ако је инкриминисано оруђе на расположењу, његове отиске треба идентификовати по методи Рајсовој, која се састоји у констатовању неправилности оштре ивице оруђа прелачењем овог по стаклу, које је премазано штампарским мастилом. На овај начин добија се читава серија паралелних бразда, од којих свака представља отисак оруђа. Ови отисци, као и онај нађен на месту извршеног дела, увеличавају се фотографски и узајамно упоређују. Познати су резултати које је до-

Бертилон у атери Ренара и Курто-а помоћу вештачења трагова обијања. У атери месара, у Лиону, ми смо успели да идентификујемо једну срнећу ногу (папак) са инструментом који је служио за читаву серију крађа са обијањем. Лабораторијум у Лозани имао је, такође, велики број сличних операција.

Испитивање крвних мрља, трагова сперме итд.

Ово испитивање чини граничну зону између Полицијске Технике и Судске Медицине. Извесно је, да један полицијско-технички лабораторијум треба да буде у стању, да службама сигурности и истражним властима пружи прецизне податке о природи крвних мрља и осталих трагова, откривених у току истраге. То су органи лабораторијума, који имају дужност да ове трагове заштите и пренесу у лабораторијум. Добро уређен полицијски лабораторијум треба да притежава микрофотографски апарат, спектроскоп и потребне реактиве за анализу свију мрља и трагова, који се могу сусрести у једној кривичној истрази. На овај начин искористиће се велики број мрља и трагова, који је до сада био пренебрегнут од истражних органа, и за које никакво вештачење није вршено.

Вештачење рукописа,

Стварање полицијско-техничких лабораторијума највише је користило овој материји. Довољно је познато коликим су нападима били изложени и од стране публице, и од стране штампе, и од стране својих колега, калиграфа, који су до сада испитивали спорне рукописе. Доспело се било дотле, да се у појединим варошима систематски избегавала ова врста скупог и некорисног вештачења. Вештачење рукописа операција је врло деликатна и, по правилу, тешка, те с тога увек мора бити вршена по тачним правилима особене технике, позајмљене у целиви од хемије и фотографије, у којој калиграфски таленти немају шта да посматрају. У пракси се обично јављају ова четири главна случаја.

1. Потребно је идентификовати један анониман докуменат са рукописом који произлази од познате индивидуе. Реч је, н. пр. о анонимном писму, чијег писца треба изнаћи, или о рукопису чији је аутор непознат. Најповољнији је случај за ову идентификацију кад се на објектима за вештачење открију отисци прстију њихових писаца (ми смо имали више оваквих примера у Лијону приликом вештачења анонимних достава). Ако је вештак упућен на просто испитивање графизма, и објекти вештачења и објекти поређења морају се фотографски увеличати, а речи исећи и улепити азбучним редом на великом картону, тако да представљају два репертоара: један за докуменат који се вештачи а други за оригинал с којим се овај докуменат упоређује. Упоређење писмена са писменом, које је у овом случају врло лако, допуњено одређивањем средњег нагиба слова, односом димензија између разних карактера, системом раздвајања слогова, општим правцем линија и изучавањем

ортографије и стила, учиниће да се дође до позитивног резултата.

2. Постоји фалсификат помоћу имитовања или *прецртавања*. Велика фотографска увеличавања биће и у овом случају потпуно довољна да суду или портницима покажу јасно типичне различнице, које разликују спонтано писање од писања подражавањем. У случајевима лажних потписа може се нарочито употребити врло успешна метода тако зване *сложене фотографије*, која се састоји у подударању или неподударању фотографских снимка оригиналног и подражаног потписа.

3. Постоји фалсификат помоћу *накладног дописивања*. Овде долази у помоћ хемија мастила. Линије накладно додате могу се појачати или ослабити. Услед фотографисања појавиће се различке у тону, које се директним испитивањем не могу констатовати. Најзад, и сам феномен брисања може бити искористићен: помоћу фотографије могућно је видети да је стари део текста оставио, услед додира, избрисану слику на противној страни хартије, или на хартији с којом се додирује.

4. Постоји фалсификат помоћу *радирања*. Израђени рукопис изазваће се или на начин како се то чини код старих пергамената, или помоћу фотографске плоче на којој ће се појавити, више или мање јасније, стари текст.

Може се у опште рећи, да ће полицијско-технички лабораторијум учинити огромних услуга вештачењу фалсификата, и то не само у материји кривичној, већ и у материјама трговачкој и грађанској. Денштер и Бекер већ су показали у Немачкој шта се у овим материјама може добити од научних метода. Излишно је, држимо, да овде понављамо све оно што је у овом правцу постигнуто у лабораторијуму у Лозани: успеси Рајсови довољно су познати у целом свету.

Вештачење изгорелих докумената.

Дешава се понекад, да се у становима сумњивих личности нађу документи — рукописи — више или мање сагорели. Ови карбонисани документи могу се узалити, одвети и прочитати, а то је такође посао, који спада у надлежност полицијско-техничког лабораторијума. Хартију, која се још није претворила у пепео, треба метнути између два стакла — да се не би покретала — и фотографисати. Овој операцији слично је фотографисање под врло косим нагибом листова хартије, са којих је избрисан текст који је био написан плајвазом.

Вештачење фалсификата помоћу гравуре.

Овде долази вештачење банкнота, берзанских хартија, акција, облигација итд. Помоћу фотографског увеличавања могу се открити најситнији детаљи, а на основу њих може се, опет, утврдити фалсификат. Многобројна вештачења ове врсте извршена су у полицијским лабораторијумима Немачке и Швајцарске.

Лажан металан новац.

Учесталост прављења и протурања лажног металног новца, као и потреба

истражне власти и одељења сигурности за брзим и тачним обавештењима у времену притварања и истраживања криваца, захтевају да сва вештачења овог рода буду централизована у полицијском лабораторијуму. Тако је у Лозани, а тако ће бити и у будућим руским полицијским лабораторијумима.

Дешифрирање.

Ово је сувише специјална операција, за коју директори полицијског лабораторијума треба да су спремни. Често се код злочинаца, или приликом претреса њихових станова, налазе шифриране забелешке, које се односе на дело које има да се изврши, или које садрже адресе јатака. Ове шифре у главном су даке за дешифрирање, али пошто је потребно преводити их, тако рећи из отворене књиге (*ad aperturam libri*), да би се могле искористити, вештак мора бити озбиљно упознат са методама дешифрирања. Мимо овога, истражна власт треба да у полицијском лабораторијуму нађе помоћи и у дешифрирању веома компликованих шифара, конфискованих у аферама шпијунаже или велеиздаје.

Поред изложених операција, које са судском идентификацијом (антропометрија и дактилоскопија) сачињавају суштину програма полицијско-техничких лабораторијума, ови лабораторијуми могу вршити и друге функције према компетенцији специјалиста који њима управљају. Тако лабораторијуми у Лозани и Русији имају у својим атрибуцијама и анализу експлозива. У другим местима, шеф је лабораторијума судски лекар, али је ово ствар локалне администрације. Ми мислимо, да ће се у будуће све више манифестовати тенденција за потпуним одвајањем Полицијске Технике од Судске Медицине, пошто ће домена прве бити толико огромна да ће неминуовно захтевати специјализирање од оних који ће се њоме бавити.

Држимо, да је било корисно утврдити план и програм Полицијске Технике с обзиром на престојеће стварање полицијско-техничких лабораторијума у свима великим центрима уз одељења сигурности и под контролом истражних власти. На овај начин ући ће у посевднену практичну употребу вештина, створена озбиљним и непрекидним радом учитеља: Ханса Гроса, Алфонза Бертилона, Рајса, Стокиса, Лакасања и његове школе, Галтона, Вучетића, Отоленгиа, Дае-а, Олорица, Денштета, Рошера, Бекера, Винда, Анриа, Шнајкерта, Кодичека и толиких других.

С француског,

Д. Ђ. Алимпић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ.

(НАСТАВАК)

А неки, који су себе сматрали за врло оштроумне, долазили су са краја своје покрајине у Бисетр, где су до-

бијали означени план, који их је требао одвести на тајанствено место, које као и чаробне шуме у романима, вечито бежаше испред њих. Чак и Парижани су који пут улетали у замку, а памти се још лудост онога трговца из улице Прувер, кога су затекли да копа испод стуба на новом мосту, под којим је мислио наћи дијаманте грофице Бујон.

Разуме се већ да се ови маришетлуци нису могли извести без знања и пристанка чиновника, па су чак они примали и преписку истраживача злата. Али апсанција је мислио независно од користи коју је отуда вукао, правећи трошкове апсеницима за јела и пића, да апсеници, заузети овим пословима и не помишљају на бежање. Из истог разлога он је трпео да се израђују многе ствари од сламе, дрвета, кости, па чак и лажан новац од две паре, који једно време беше преплављивао Париз. Било је и других „индустрија“ али оне су се вршиле кришом. Градили су тајно лажне пасоше, тестерице за разбијање окова, лажне косе које су служиле врло zgodно за бежање из затвора, нарочито зато што су робитори били познати по обријаним главама. Ове су ствари крили у кутијице, од телећке које су се могле завући у стражњицу.

Што се тиче мене, ја сам се стално бавио мишљу да утекнем из завода и да се докопам мора, где би се могао укрцати, па сам и ноћу и дању тражио начин како да изађем из Бисетра. Мислио сам најзад ако провалимо прозор на „Тврђави“ да се дочепамо водоводног канала под кућом, да би могли лагумом доћи у авлију лудих, а одатле, мислио сам, лако ћемо изаћи на улицу. Овај смо план и извршили за десет дана и толико ноћи. За све ово време апсеници, у које смо сумњали, нису излазили док их један од нас поуздан није пратио. Требало је само чекати да се месец изгуби; најзад 13. октобра 1797. године, у два сата изјутра, сиђемо у водоводни канал нас 34; снабдевени са лампама отворисмо улаз и изађосмо у двориште лудих. Требало нам је наћи неке стубе или ма какву ствар, која их може заменити, па да прескочимо зид. Једна доста дугачка мотка дође нам до руку, и таман смо се погађали ко ће први прећи, кад се чу звек некога ланца.

Један нас је излазио из штенаре у углу дворишта; ми стадосмо непомици уздржавајући и дисање, јер тренутак беше судбоносан. Пошто је се протегао, као да је хтео само променити место, нас се окрете и пружи шапу у намери да се врати у штенару и ми помислимо: спасени смо. Али наједанпут он окрете главу к месту где смо се ми били збили, и упрев на нас два ока, која изгледаху као жеравице, прво зарежа, па стаде лајати да је одјекивала цела кућа. Десфосе хтеде да поцуша да га удави али је било несмотрено улазити у једну тако сумњиву борбу. Изгледало нам је паметније ући у једну велику отворену стају, која је служила за лечење безумника, али нас не престајаше да лаје, а и његови другови стадоше му помагати, те узбуна

поста таква, да надзорник соба Жири виде да се нешто необично дешава међу питомцима. Знајући своје људе он прво поче преглед са „тврђавом“ и хтео је пасти на леђа не нашав тамо никога. На његово викање дотрчаше апсанција, вратари и стража. Одмах су запазили пут којим смо били отишли и пођоше њиме у двориште лудих, а цето пошто су га одрешили, потрча право к нама. Стража уђе тада с бајонетима на пушкама у собу у којој смо били, као да су требали освајати какав затворен шанца; метнуше нам листице као обичан увод свега онога што ће доћи у затвору, затим нас вратише не у „тврђаву“ него у ћелију и нису ни мало рђаво с нама поступали.

Овај покушај, најсмелији у последње време, беше направно такву забуну међу чуварима, да је било прошло два дана па тек приметеше да фали један осуђеник из „Тврђаве“, да нема Десфосе-а. Познавајући његову умешност замишљао сам да је он већ далеко, кад трећег јутра видим га улази у моју ћелију блед, поцепан и сав крвав. Кад се врата за њим затворише он ми исприча цео свој доживљај.

У тренутку кад је нас стража наша он се био завукао у неку кацу која је сигурно служила за купатило, и кад се дарма утишала он је изашао из свога склоништа и помоћу мотке успео је био да прескочи неколико зидова, али се увек налазио у авлијама лудака; међутим почело се било свакивати и он је чуо да одлазе и долазе у зграду, јер се нигде тако не рани као у болницама. Требало је се склонити испред очију служитеља који се нису могли одоцњавати и кад виде капак на прозорчету неке ћелије отворен он се спусти кроза њ, па заборавајући предостројност хтео је да се завуче у једну гомилу сламе, али како је се запрепастио кад је видео ту неког човека голог, чупаве косе, браде неокресане, очију страшних и крвавих. Лудак погледа Десфосе-а неким диљим погледом и како овај стаде непомичан јурну на њ као да ће га растргнути. Али нека драгост изгледа да га је умришала, он узме Десфосе-а за руку и посади га да седне до њега, гурајући сву сламу под њега брзим и нервозним покретима као у мајмуна.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Мил. М. Вељковић, адвокатски приправник, из Београда, пита:

„Као адвокатски писар налазим на неједнаку примену закона о таксама у погледу потврде копираних акта и докумената.“

Када се из акта, која се односе на један предмет, копирају у продужењу, а не свако посебно, више, ма у ком циљу тим актима приложених решења, уверења

и у опште прилога, издатих од разних власти, надлежства двојако примењују закон о таксама приликом потврде тих тако копираних акта.

Управа Фондова, на пример, приликом потврде на горе речени начин копираних акта наплаћује за потврду од *сваког прилога* законом прописану таксу т. ј. за први табак 2 дин. а за сваки полутабака даље, ако га има, 0.50 дин. и ако се сви ти прилози тичу само једног предмета и оверавају само једном потврдом пошто су писани у продужењу, а и ако буде два или више табака они се прошију и опет једном потврдом овере.

Међутим остала надлежства не поступају у оваквим случајевима као Управа Фондова; она не наплаћује таксу појединачно од сваког прилога него од *целог преписа* обичну таксу прописану законом о таксама т. ј. за први табак 2 дин. а за сваки полутабака даље по 0.50 дин. без обзира што су то прилози разне природе и издати од разних власти.

Молим Уредништво да ми преко свога листа изволи одговорити, чије је тумачење а самим тим и примена закона о таксама у оваквом случају правилнија и боља: Управе Фондова или готово свих осталих надлежстава.

— На ово питање одговарамо:

Код преписа акта у опште, закон о таксама предвиђа две оделите таксе.

Тако у тачци 42. говори само о такси за препис службених акта и докумената, било да препис врше сама приватна лица било државне власти, а у тачци 43. говори о такси за потврду ових преписа докумената и акта.

Према овоме, кад неко не тражи оверавање преписаних акта и докумената, он плаћа само ону таксу из тачке 42. рачунајући наравно, по оригиналу.

Ко, пак, тражи, да му се преписана акта овере, он плаћа за оверу, поред таксе за препис, за први табак по оригиналу два динара, а за све остале половине оригиналних табака по пола динара, без обзира на то, колико има табака, само кад се *преписана акта односе на један предмет*, био овај по грађанском, кривичном или административном спору.

Према овоме уредништво налази, да Управа Фондова греша што сваки оригинални табак из *једног предмета* узима као засебно оверавање и наплаћује по два динара за оверавање, јер овако схватајући закон, никад један цео предмет каквога спора не би могао бити завршен једним оверавањем, него би било онолико оверавања, колико у дотичном спору има засебних оригиналних акта, донесених од једне или више власти.

Међутим, ако би неко хтео да из разних предмета групише све преписе на једноме месту, па да тражи једно оверавање, власти би имале право да одбију такав захтев, пошто се у архиви сваки предмет води одвојено по књигама; одвојено фасцикулира или држи, те се и молба за препис мора одвојено подносити за сваки предмет.

Свакако саветно би било, да се у једном случају код Управе оспори наплата

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BE

таксе, како би тим поводом, у оцену овога питања ушла и Пореска Управа као надлежна.

II

Суд општине васиљске, актом својим Бр. 1307. пита:

„У тарифном Бр. 65. закона о таксама стоји, да се плаћа такса за право на точење пића у бараци, на свако пола године 250 динара.

Седу овоме т. ј. овој општини — њеним грађанима, потребно је да има бараку, пошто нема ни једне механе, а село ово сачињава само општину и броји до 1.700 становника.

Један бивши овдашњи механиција обратио се суду овоме, и пристаје да плати ову таксу у 250 динара и да бараку отвори у засебној приватној кући, за шест месеци, али како је суду овоме нејасно: ко овде може бити баракер, да ли лице које има лично механичко право или без тога; где могу бити ове бараке; која је власт надлежна за одобрење и наплаћивање ове таксе, и на послетку којим путем треба да се то лице обрати за одобрење и какве услове треба да има, то моли уредништво за потребно обавештење.

— На ово питање одговарамо:

Отварање барака нема свога ослонца у уредби о механама и кафанама.

Јер док се у овој говори и о привременим механама (§ 31.) и о баштама, даље о саборима и панађурима (§ 29.), дотле о баракама нема ни речи.

Ово питање није регулисано ни другим којим законом.

Према томе, бараке су до сада, према указаној потреби, одобравале оне полицијске власти, на чијој су територији отварање.

На сваки начин, и од сада кад је реч о баракама, о којима говори тачка 65. закона о таксама, дозволу треба тражити од начелства за окружне вароши, и од среза за среска места.

Треба само чинити разлику између сталних и привремених барака, коју разлику предвиђају и тачке 65. и 66. закона о таксама, јер се за привремене бараке код већих радова и предузећа тражи одобрење г. Министра Унутрашњих Дела.

Исто тако не треба мешати привремено механисање и рад по баштама са сталним баракама, јер ових последњих, како природа ствари казује, може бити само код рудника, сталних војничких логоришта и т. слично, а никако по местима где има кафана и механа.

Таксу наплаћују оне власти, које и дозволу дају.

Како се и за баште тражи лично право механичко или кафанско, то се не да претпоставити, да за бараку оно није потребно, јер је барака у главном оно што и кафана.

III

Суд општине драњске, у срезу сврљешком, актом својим Бр. 90, пита:

„По тариф. бр. 353. закона о таксама, општински судови имају права наплаћивати по 5—пет дин. таксе у корист своје касе, за пријем у чланство оп-

штине, по решењу општинског одбора, и упис у регистар становништва, а по тариф. ар. 355. истог закона, да наплаћују по 1—један динар таксе за исписивање из чланства општине и акт о одсељавању.

Суд ово општински у недоумици је: да ли ваља ове таксе наплаћивати од девојке и жене — удовице, које се удајом и преудајом селе из једне у другу општину, кад се зна да се при таквом њиховом одсељавању по чл. 19, 22, 23 и 24 правила за вођење регистра становништва, ове из регистра једне општине исписују и у регистар друге општине уписују, и о њиховом одсељавању пише се акт и води преписка између обеју општина, а по чл. 15. закона о општинама, за чланове општине сматрају се жене и девојке. Двоуми се суд још и по томе: што се удаја девојака и преудаја жена — удовица врши без решења општинског одбора, и тим начином ове по самом закону престају бити члан једне, а постају чланом друге општине; ако ваља наплаћивати ове таксе, онда шта бива са удовицама — које собом воде и по неколико деце сирочади, ваља ли наплаћивати ове таксе од сваког посебнице, или за све њих једну таксу?

Због овога суд моли Уредништво, да у првом наредном броју свог листа изнесе своје мишљење о наплати ове таксе.“

— На ово питање одговарамо:

Чланови 15. и 16. закона о општинама, оставили су нерегулисано питање: како улазе у чланство општина девојке приликом удаје и удовице приликом преудаје, јер говоре само о чланству, које се стиче рођењем и обичним одсељавањем у другу општину.

Према томе, за расправу овога питања мора се прибећи примени одредаба из грађанског законика, које прописују начин улаза у српско држављанство.

Тако, по § 48. грађанског закона, туђинка за српског житеља удата, добија самом удајом сва права српскога грађанства, као што и Српкиња, удата за туђинца, губи сва права Српкиње.

Кад дакле, туђинка удата за Србина, добија сва права српског држављанства, и постаје и члан општине у којој је удата по праву које има њен муж као српски држављанин и грађанин, и не мора тражити нарочити пријам од општинског одбора, онда се мора узети да и девојке или удовице, која су већ по рођењу српске држављанке и чланови једне општине, улазе у чланство друге општине по праву удаје или преудаје, без нарочите одлуке одборске.

Кад, пак, за ове случајеве није потребна одлука општинског одбора, јер не постоји нарочита молба за пријам у чланство, онда отпада и онај услов из тбр. 353 „по решењу општинског одбора“, те тако нема места ни наплати ове таксе.

Исто тако нема места наплати таксе и за спис из регистра, јер се овај посао, у овом случају врши по службеној дужности и ради констатовања једног фактичког стања по регистрима.

Све ово, наравно, важи и за децу, коју удовица води собом.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Мишљење опште седнице Касационог Суда од 5. августа 1911. г. № 9182

Услед питања Министарства Народне Привреде, да ли се начелна одлука опште седнице Касац. Суда од 20. априла ове год. Бр. 5445, која се тиче примене т. 4 а. § 471. грађ. пост., односи само на приватна потраживања и њихову наплату, а не и на случајеве, где су у питању потраживања јавних каса и Управе Фондова, — Господин Министар Правде претписом од 30. јуна о. г. № 9273, на основу т. 2. § 16. зак. о устројству Касац. Суда, тражио је од Касац. Суда мишљење о томе: да ли по § 471. грађ. суд. пост. судска оцена о остатку земље треба да се врши по имовном стању земљорадника у време извршења пресуде и онда кад је поверилац јавна каса?

О предњем питању Касациони Суд до-ставио је Господину Министру ово своје мишљење.

Тачком 4. а § 471. грађ. суд. пост. и т. 12. правила Мин. Правде од 4. фебр. 1874. г. № 345, прави се разлика између задужења земљорадникових код приватних лица и задужења његових код јавних каса, па се у првом случају говори о узимању у попис земљодељчевог имања за извршење пресуде и о продаји и другим начинима отуђења истог имања, а у другом случају, помиње се и задужење земљорадничково, и то само код јавних каса, у нужди, због каквог елементарног случаја када му се допушта да може задужити и све своје имање, па и оно, што му у првом случају закон од отуђења штити, изузев само два дана земље и кућу с плацем. У првом случају, т. ј. код задужења земљорадничковог код приватних лица — као што се изрично помиње т. 12. пом. правила, — законодавац је оставио, да прив. поверитељи сами воде бригу о томе, да ли и колико њихов дужник има имања и да ли му се исто може узети у попис, ако им на време дуг не плати. За овај случај као и кад дужник хоће да прода или да на други који начин отуђи своје непокрет. имање, вреди начелна одлука опште седнице Касац. Суда од 20. априла о. г. Бр. 5445, по којој судска оцена о остатку земље треба да се врши по имовном стању земљорадника у времену, кад се предузима извршење пресуде за приватна потраживања односно по времену, кад земљоделац приступа код суда отуђењу непокретног имања или кад се подигне тужба за неиспуњење или раскид уговора о продаји и куповини земље. А само у другом случају, код задужења земљорадничковог код јавних каса, законодавац се побринуо и наредио, да се питање о остатку земље и о могућности наплате јавних каса пречисти још при самом задужењу, наредивши у последњем одељку т. 12. пом. правила, да је земљо-

делац дужан претходно да докаже, на начин означен у т. 11. а. б. в. пом. правила, да се налази у нужди и да преко оног добра, које жели задужити, има још два плуга земље и кућу с плацем, *сма-трајући овакво задужење као равно са-мом отуђењу.*

Овог истог гледишта држао се законодавац и при доношењу закона о уређењу Управе Фондова што се види из чл. 16. пом. зак. (у вези са чл. 8. и чл. 12. в. правилника Управе Фондова), по ком земљорадници, који траже зајам од управе Фондова, морају поднети доказ и о томе, да им је, поред имања које нуде у залог Управи, остало још онолико имања, колико им се по пропису т. 4. § 471. гр. суд. пост. изузима од извршења и продаје. На ово имање Управа не даје зајам, али и на њега ставља интабулацију.

Из свега напред изложеног јасно се види, да је законодавац пом. зак. прописима хтео да сачува од могуће штете јавне касе и Управу Фондова, наредивши, да се код њих још у моменту самог задужења пречисти питање о могућности наплате њиховог потраживања, како доцнијим измењеним имовним стањем дужникова и доцнијим прираштајем пореских глава у његовој породици, не би наступила немогућност наплате, а услед тога и оштећење јавних поверилачких каса, које због разгранатих послова својих, многобројности својих дужника и компликованости своје администрације, не би биле у стању ни да воде рачун о пом. изменама стања својих дужника, као што су то у могућности приватни поверитељи земљораднички. На основу свега изложеног Касац. Суд је мишљења:

Да у случају кад је поверилац јавна каса — Управа Фондова, — судска оцена о остатку земље, по § 471. грађ. суд. пост. треба да се врши по имовном стању земљорадника у моменту самог задужења његовог код јавне касе, а не у време извршења пресуде за наплату истог потраживања.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Видоје Петровић, из Јабланце окр. тимочког, и **Марко Радоњић**, из Пошнице, у срезу сврљишком, осуђеници нишког казненог завода, побегли су из завода.

Видоје је стар 30 година, омален, црномањаст, очију смеђих упалих, носа великог, бркова црних, на бради има једну удолицу, а на левој руци кажипрет краћи.

Марко је стар 40 година, стаса обичног, косе проседе, чепа широког, очију смеђих, носа великог, бркова широких. На левом образу има белегу од убоја.

Денеша нишког казненог завода Б. 2616.

Непознати коцкар украо је 19. тек. м-ца на јагодинској железничкој станици Петру Филиповићу, књиговођи тамошњем потес, у коме се налазило: једна меница на немачком језику

на суму од преко 1300 круна са акцентом «Стефановић и Ранковић», 4 српске новчанице од по 20 дин. у злату и једна од 10 дин. у сребру, преко 20 поштанских марка од 0.5 дин., старе емисије, три осмине лозова Класне Лутрије: Бр. 3695, 14323 и 23634, чланска карта друштва за чување народног здравља, једна заложница лоза првеног крета дунав. кред. завода, неколико признаница о плаћеном улогу удружењу банкарских чиновника и још неке ситнице без вредности.

Акт начелника среза белчиног Бр. 17654.

Оскар Бек, трговац из В. Пеште, чију слику износимо, решењем б. пештанског истраж-

ног судије стављен је под кривичну истрагу и у притвор због преваре, али је још јануара месеца тек. год. побегао у иностранство. Стар је 42 год., по народности је Јеврејин, средњег стаса, округлог лица, риђих бркова, смеђе косе; говори немачки, француски и мађарски.

Акт управе града Београда Бр. 30553.

Богосав Гајић, осуђеник нишког казненог завода, родом из Кобиља, среза расинског, стар 25 год. плав, бркова малих и жутих, образа дугих, побегао је са осуде 10 тек. мес.

Денеша управе нишког казненог завода Бр. 2575.

Иван Бошњакчић, благајник грађанске хлебарнице из Загреба, стар 26 год., средњег стаса, сурих очију, кратковид, проневерио је 1334 круне и 19. тек. месеца пребегао у Србију.

Акт управе града Београда Бр. 31369.

Драгомир Савић, бив. момак Раде Видаковића, пекара из Смедерева, 19. тек. мес. побегао је од свог газде однев му око 200 динара. Стар је 23 год., раста високог, плав, у оделу је сукненом.

Денеша начелства округа смедеревског Бр. 9825.

Добросав Станојевић, бив. момак Стојана Стојановића, грађевинара из Београда, украо је своје газди један златан сат, са три капка, без ланца. Добросав је родом из Ђуринаца, стар око 18 год., средњег стаса, плав, у анду сувоњав.

Акт кварта палилушког Бр. 6712.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеше.

НЕПОЗНАТИ САМОУБИЦА

15. тек. месеца нађен је, у селу Бершићима, среза таковског, обешен један непознати човек, стар 30 до 35 год., смеђ, бркова смеђих, косе смеђе и дугачке 3 до 4 см., сувоњав. Од одела и обуће непознати самоубица имао је: памуклију, зубун, кошуљу, гаће — све половно — на глави капу шајкачу, а на ногама чарапе и опанке с кајишима. По оделу изгледа да је самоубица из ваљевског округа. Ово је у толико вероватније, што је био закићен једном грачницом, «дрвнуше», које има само на Суворору.

Акт начелства окр. рудничког Бр. 5683.

НАЂЕН ЛЕШ

На дан 8. тек. месеца нађен је у Дунаву, у селу Винцима, среза голубачког, леш непознатог човека, старог 30 до 35 год., високог 172 см., кошчатог, снажних мишица, чепа високог, обрва и бркова црних, косе црне и дугачке 10 см., носа прѣстог и сиљоштеног, без браде. Од одела на њему је нађено: капут и панталоне боје жућкасте од италијанске тканине, сличне сомоту, стара кошуља са зеленим пругама, просте гаће од плаве тканине. Чарапа и обуће није било.

Акт начелника среза голубачког Бр. 7298.

ЌРАЂЕ СТОЌЕ

Петровићу Тодоровићу, из Давидовца, украдена је ноћу између 15. и 16. тек. месеца са зајечарског ваширишта, једна кобила, матора 6½ год., длаке доратасте, висока 150 см., репа подсеченог, без роваша.

Денеша начелства окр. тимочког Бр. 12335.

Јани, удови Огњана Митића, из Божевица, украдена су, ноћу између 19. и 20. тек. мес. два вола, оба матори по 5 год.: један велики, длаке бело-плаве, а други мањи, длаке беле. Денеша начелства среза пожаревачког Бр. 15022.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покраје.

НАЂЕНА СТОЌА

Код општине смедеревске налазе се два мангун вола, длаке бело сиве.

Денеша начелства округа смедеревског Бр. 9783.

На панађуру у Смољинцу нађена је једна омица, матора 2 год., длаке доратасте, висока 168 см., у једну ногу чанараста.

Денеша начелства среза пожаревачког Бр. 14690.